

Abha Dawesar

De chemie van de liefde

Vertaald door
Bert Meelker

Artemis & co

Pleziernatuurkunde

Zondag dook ik in mijn boeken. Ik maakte alle opgaven aan het eind van het hoofdstuk over thermodynamica en bestudeerde mijn aantekeningen over de inleiding bij het hoofdstuk over kwantummechanica. Maandag kon ik niet inschatten hoe ik de toets had gemaakt, maar ik dacht dat ik wel een voldoende had. Ik was zo moe dat ik de rest van de dag mijn aandacht niet meer bij de lessen kon houden. Toen ik thuiskwam deed ik zelfs mijn schooluniform niet uit om iets anders aan te trekken. Ik maakte mijn riem los en liet me op mijn bed vallen. Toen hoorde ik de bel. Ik dacht dat het in mijn droom was, dus ik reageerde niet. Maar hij bleef maar gaan.

Daar stond de vrouw uit de sloppenwijk op de stoep. De vrouw die haar sari had opgetrokken. Het was bijna alsof ik haar zag plussen, zo levendig was de herinnering.

‘Jij hier?’ zei ik.

Ze keek naar mijn rok en hapte naar adem.

‘Ik dacht dat je een jongen was,’ zei ze in het Hindi. Ik gaf geen antwoord.

‘*Didi*,’ zei ze, mij aansprekend als een oudere zus, ook al was zij duidelijk ouder.

‘Wat is er?’ vroeg ik in het Hindi.

‘Ik kom werken, *Babyji*,’ antwoordde ze. Was ik nu een baby of een didi? Babyji was een verwarrende term omdat er veel meer respect in ligt dan de leeftijd van een kind rechtvaardigt.

‘Ben jij het nieuwe dienstmeisje?’ vroeg ik, terwijl ik een stap opzij deed om haar binnen te laten. Ik was gevleid dat ze had gedacht dat ik een jongen was.

‘Ja,’ zei ze. Ze probeerde haar glimlach te verbergen en sloeg haar ogen neer. Ik vroeg me af of ze me vanaf het bouwterrein was gevolgd, maar ik hield mijn mond.

Ze droeg haar sari laag op haar heupen. Haar haar zag er pas gewassen uit. Ze installeerde zich onder het aanrecht in de keuken, waar een kraan zat, en begon al het opgestapelde keukengerei af te wassen. Ik heb nooit begrepen waarom dienstmeisjes zo graag op hun hurken de afwas doen. Als ik al ooit afwaste thuis, deed ik dat staande bij de kraan boven de gootsteen. Ik ging op een keukenplank zitten en keek naar haar, met bungelende benen. Af en toe keek ze me recht aan. Als ze dat deed, kon ik haar doordringende blik niet weerstaan en moest ik naar beneden kijken. Toen ze de afwas gedaan had, vroeg ze of er nog iets anders moest gebeuren.

‘Nee, ik geloof het niet.’

‘Ik kan je benen masseren. Dan worden ze sterk, voor als je fietst,’ zei ze.

‘Goed,’ zei ik. Ze had toegegeven dat ze me had zien fietsen.

Ik liep naar mijn badkamer om lotion te pakken. Vervolgens ging ik op mijn buik liggen. Ik hoorde hoe ze de lotion over haar handen wreef. Het geluid van haar wrijvende handen had iets kordats. Het was alsof zij de baas was, of alsof er een beslissing genomen werd. Mijn vader wreef gewoonlijk in zijn handen wanneer hij wilde beslissen van welk beleggingsfonds hij aandelen zou kopen. Foute mannen in Hindifilms wreven zich in hun handen wanneer ze een plan uitbroedden. Dokter Iyer deed het altijd heel eventjes voordat hij je vertelde wat je mankeerde. Al die dingen schoten door mijn hoofd toen ze mijn rok tot helemaal boven mijn ondergoed omhoog schoof, me stevig bij mijn linkerbeen pakte en me begon te masseren. Onwillekeurig spanden mijn beenspieren zich. Haar handen waren wat ruw, maar sterk, en na een paar minuten gaf mijn lichaam zich gewonnen. De sensatie van haar handen die mijn lichaam overnamen, mijn spieren kneedden en rekten, was troostrijk. Toen ze klaar was liep ik met haar mee naar de deur, die

ik zonder nog iets te zeggen achter haar dichtdeed.

Ik had altijd al verwacht dat er iets gebeuren zou in mijn leven, iets wat voor verandering zou zorgen. Toen ik in de puberteit kwam, was ik lichtelijk teleurgesteld geweest dat bijna alles gewoon doorging als voorheen. Maar nu leek het erop dat het grote wachten eindelijk voorbij was. Ik was onzeker over wat er precies stond te gebeuren of wat dat zou betekenen, maar ik werd voortgestuwd door een kracht die niets of niemand kon beteugelen. Ik maakte dingen mee waarvan ik zeker wist dat mijn vrienden Vidur, Ashima, Sheela, Preeti, Deepa, Sonali en Tina ze nog niet hadden meegemaakt. In feite was mijn sprong voorwaarts zo groot dat ik welhaast zeker wist dat de herrieschopper van onze klas, Chakra Dev, die groter en lichamelijker verder ontwikkeld was dan alle andere jongens, heel binnenkort het nakijken zou hebben. Plotseling liep ik op iedereen voor. Ik was volwassener. Ik verheugde me op de volgende dag uit school komen, en dat het dienstmeisje zich dan zou melden. Ik wist niet hoe ze heette. Ik zou me die indrukwekkende rode sindhoor in haar scheiding voor de geest halen als ik aan haar dacht.

's Avonds kwam ze meestal om een uur of zeven, om op aanwijzingen van mijn moeder het eten klaar te maken. Terwijl wij aan tafel zaten serveerde zij ons warme roti's uit de keuken. Ik negeerde haar dan. Als wij uitgegeten waren at zij de restjes op. Mijn moeder had haar het bord en het glas van Neeta gegeven.

De hele week had ik een dienstmeisje dat mijn benen masseerde. Ze zorgde er steeds voor mij zonder te knippen recht in mijn ogen te kijken. Ze keek naar de kloof die mijn hogere geboorte scheidde van haar lagere en sprong er zonder aarzelen overheen, ook al noemde ze me af en toe Didi en sprak ze me aan zoals je iemand aanspreekt die boven je staat. 's Nachts lag ik wakker en verdrong ik de harde werkelijkheid – dat ik een onnozel meisje van zestien was, zonder een cent – door me voor te stellen dat ik de brahmaan uit de film was. Ik wilde rijkdom, macht of roem, iets waardoor ik de dingen zou krijgen die de wereldorde mij niet toestond.

Zaterdag ging ik opnieuw naar het huis van India. Ik voelde me flink. Ik had me al zo vaak ingebeeld dat ik de brahmaan uit de film was,

dat ik het gevoel had ook zijn ervaringen al rijk te zijn. Ik reed erheen op mijn fiets en voelde me een hele vent, een man van de wereld.

‘Ik wist niet zeker of je wel zou komen,’ zei ze met een brede glimlach.

Ik zette mijn fiets in haar tuin en boog naar voren om haar te omhelzen. Het was volkomen natuurlijk om haar te omhelzen. Ze gaf me een kus op mijn wang en haalde een hand door mijn haar.

Eenmaal in de donkere, door gordijnen afgeschutte koelte van haar kamer, wist ik niet wat ik moest zeggen. Ze praatte op haar eigen welopgevoede manier over ditjes en datjes. Ik wachtte tot er iets zou gebeuren. Ik had het gevoel dat we onze tijd stonden te verspillen. We hadden een uur en daarvan hadden we al vijfenveertig minuten voorbij laten gaan met gepraat over stroomuitval in de wijk en de boekenlijst voor de eersteklassers.

Ik wilde haar vertellen dat ik van haar hield. Ik probeerde het plompverloren te zeggen. Maar zodra de woorden op het puntje van mijn tong lagen begonnen mijn handen te trillen. Ik excuseerde me en ging naar de badkamer. Tegen het gezicht in de spiegel zei ik: ‘Hé, ze zal je uitlachen, ze zal je nooit meer willen zien, want wat weet jij nou van de liefde? Je bent nog maar zestien. In haar ogen ben je maar een kind.’

‘We hebben een nieuw dienstmeisje,’ zei ik tegen haar toen ik de badkamer uit kwam.

‘Zo.’

‘Ze is heel sexy.’ Ik lette scherp op India’s gezicht, om haar reactie te zien.

‘Zo,’ zei India. Haar gezicht verried niet de minste interesse.

‘Ik moest maar eens gaan, geloof ik.’

Toen India me uitliet zei ze: ‘Kom nog eens terug.’ Het was een anticlimax.

Thuis stond het dienstmeisje over het aanrecht gebogen de afwas te doen. Als ze de afwas deed terwijl ik in de buurt was, deed ze het altijd op haar hurken met haar sari een stuk omhoogschoven, zodat ik haar benen kon zien. Nu waren haar benen bedekt. Mijn moeder noemde haar Rani, wat eigenlijk ‘koningin’ betekent maar ook de titel is die mensen in het algemeen voor bedienden gebruiken. Ze zei:

‘Rani, goed boenen die pannen.’ Plotseling liep ik over van tederheid en bescherming voor Rani.

Rani boende steeds harder op de pannen. Af en toe keek ze op om oogcontact met me te maken. Haar trots en felheid prikten dwars door me heen. Die nacht droomde ik dat ik haar zacht fluisterend ‘Rani’ noemde en haar vroeg met me mee te gaan naar een plek waar ze geen dienstmeisje meer zou zijn.

Zondagochtend lazen mijn ouders, zoals altijd op zondagochtend, de krant en keken een paar uur tv. We kregen alle zonday-kranten, plus een paar weekbladen en tijdschriften. In de kleuren-bijlage van de *Sunday Mail* las ik een artikel over aids en hoeveel gevaarlijker dat was dan alle andere soa’s. Een Indiase dokter die werd geïnterviewd, zei dat het slechts een kwestie van tijd was voor de ziekte zich vanuit het Westen zou verspreiden over India. In het stuk ging het onder andere over ene Rock Hudson, die aids zou hebben. Ik had nog nooit van hem gehoord, maar er stond dat hij zich omringde met mooie jongens. In geen van de kranten vond ik verder iets wat net zo interessant was als dat stuk over aids. Ik verveelde me. Ik had een hekel aan televisiekijken, dus dacht ik erover om op de fiets te stappen en naar India te gaan. Aan de vorige dag had ik een gevoel van mislukking overgehouden. Het contact met India was minder vertrouwelijk geweest dan de week daarvoor. Maar ik kon mezelf er niet van overtuigen dat het anders zou zijn als ik haar weer zou zien. En twee keer achter elkaar mislukken zou erger zijn, dus liet ik het erbij.

De volgende ochtend zou ik opnieuw een natuurkundetoets hebben. Mijn school had een soort proefwerkmaandag ingesteld, wat inhield dat we elke maandag voor één vak een toets zouden hebben. Maar de natuurkundeleraar had er een schepje bovenop gedaan en gaf er daarnaast iedere maandag ook een. Dus deze week had ik geschiedenis en natuurkunde. Geschiedenis was makkelijk. Je hoefde alleen maar feiten te onthouden, ze begrijpen was niet nodig. Als onze geschiedenislerares aan het vertellen was, prentte ik haar woorden meteen in mijn geheugen, zoals inkt op krantenpapier, zodat ik ze later moeiteloos weer kon ophoesten. Natuurkunde was een ware plaag. Ik haatte het. Ik was er dol op. Ik ging op mijn buik liggen, half

overeind op mijn ellebogen, en maakte opgaven over het onzekerheidsprincipe van Heisenberg. Ik zat tot over mijn oren in de kwantummechanica. Het was op zich al erg genoeg om te moeten weten dat een foton zowel een deeltje als een golf was. Maar daar kwam nog bij dat het volgens meneer Garg onmogelijk was om tegelijkertijd zowel de positie als de versnelling van atomaire deeltjes met enige precisie vast te stellen. En dan was er nog sprake van één constante waarmee die gecombineerde onzekerheid in plaats en snelheid in feite gekwantificeerd werd. Ik schreef die constante keer op keer over in mijn schrift, met kleine Griekse letters ernaast. Als de moderne wetenschap kon leven met dualiteit en meetbare onzekerheden, wat deed het er dan toe of ik Rock Hudson was die achter mooie jongens aan zat, of de dorpsbrahmaan die zijn hart verloren had aan de dochter van de *shudra*? Deze eeuw had de wetenschap ons geleerd dat niets zeker was. Het universum was chaotisch en relatief; en deze beide aspecten waren meetbaar. Er waren maar weinig harde feiten waarop je een manier om met het leven om te gaan kon baseren. Ik had altijd de spot gedreven met religie als zijnde een paar krukken voor de massa, dus dat was het overwegen niet eens waard. We waren tweeduizend jaar bezig geweest om erachter te komen dat we niets wisten. Dat moment, languit op mijn bed liggend, veranderde mijn leven totaal. Plotseling was ik vrij. Bevrijd van de last van kennis en daarmee van elke moraal die uit kennis voortvloeit. Alleen gevoelens telden. En zintuiglijke waarnemingen.

Ik legde mijn hoofd op mijn natuurkundeboek en gaf me over aan dagdromerij. Ik fantaseerde over India en Rani. In gedachten haalde ik die twee zo door elkaar dat Rani ten slotte welbespraakt en goedgekleed was en India sensueel en aards. Als deeltjes golven konden zijn en golven fotonen, konden India en Rani elkaar zijn. Ik raakte elk gevoel voor realiteit kwijt. Ik kon niet geloven dat ik al die jaren zonder ook maar een sprankje protest het gezag van mijn ouders had geduld. 's Avonds aan tafel at ik zwijgend en me bewust van het feit dat ik anders was. Ik was vrij. Niets deed ertoe.

Mijn ouders gingen vroeg naar bed. Zodra bij hen het licht uit was sloop ik naar de veranda achter het huis, deed de deur naar de brandgang van het slot en liep naar de sloppenwijk bij het bouwterrein om

te kijken of ik Rani kon vinden. Ik liep stilletjes in de richting van de jhuggi. Ik wilde niet dat iemand me zag. Toen ik dichterbij kwam hoorde ik alleen mannenstemmen. Het was er donker; hier en daar flakkerde de vlam van een petroleumlamp. Die lampen wierpen griezelige schaduwen. Mannen zaten gehurkt in kleine groepjes bij elkaar en lachten. Hun gelach klonk onheilspellend. Ze spraken een of ander dialect, geen zuiver Hindi. Ik begreep niet waar ze het over hadden. Alle vrouwen waren in hun bedrukkende hutje van twee bij twee bezig hun nest kinderen naar bed te brengen. Ik voelde me onveilig. Ik wilde er hollend vandoor gaan voordat iemand in het donker op mijn nek zou springen. Ik bleef veilig in de schaduw en liep snel maar voorzichtig, om geen enkel geluid te maken. Toen ik weer op de doorgaande weg kwam, bleef ik staan om op adem te komen. Ik zweette.

Het was al behoorlijk laat, maar ik besloot bij India langs te gaan. Het was stil op straat. Er ging een galm door haar gebouw toen ik aanbelde.

Pas toen ik vijf minuten voor haar deur had staan wachten, hoorde ik haar zachtjes vragen: 'Wie is daar?'

'Anamika.'

Ik hoorde dat ze met een ruk de ketting van de deur trok. En daar was India, gewikkeld in een laken.

'Wat is er aan de hand? Is alles goed met je?' vroeg ze, terwijl ze haar hand op mijn voorhoofd legde.

'Ja hoor. Mag ik binnenkomen?'

'Gaat het? Wat is er aan de hand?'

'Mag ik binnenkomen?' vroeg ik nog eens. Ik had geen idee wat voor verhaal ik tegen haar op moest hangen.

'Natuurlijk,' zei ze, en ze deed een stap opzij om me binnen te laten. Toen ik binnen was ging ze me voor naar haar kamer en knipte de lamp op haar nachtkastje aan.

Ik kon niet zien wat ze onder dat witte laken aanhad. Niets, leek me. Ze ging behoedzaam op het bed zitten, zo dat het laken niet van haar afgleed. Ze leunde met haar hoofd en schouders tegen de muur.

'Wat is er aan de hand?' vroeg ze nogmaals. Ze zat ongemakkelijk rechtop.

'Niets. Mag ik blijven slapen?'

‘Hier?’

‘Ja.’

‘Wat is er gebeurd? Waar zijn je ouders?’

Een stemmetje in mijn binnenste piepte. Je bent een tiener. Ze denkt dat je een kind bent. Maar ik verdrong het en dacht aan de vergelijking in mijn natuurkundeboek, $p(q) =$ de constante van Planck, om me eraan te herinneren dat ik vrij was.

‘Mijn ouders zijn thuis. Ik wil vannacht hier slapen,’ zei ik alsof het de gewoonste zaak van de wereld was.

Ze liet een stilte vallen. Ik hoorde haar zelfs niet ademen. Ook ik hield mijn adem in, me afvragend wat ze zou zeggen. Grote kans dat ze me uit zou lachen. Toen haalde ze haar schouders op en zei: ‘Goed.’ Ze deed de lamp op haar nachtkastje uit.

Ik schopte mijn schoenen uit en stapte bij haar in bed. Ik was wanhopig. Ik had absoluut niet verwacht dat dit echt zou gebeuren. Ik had me beter moeten voorbereiden. Ik ging een heel stuk bij haar vandaan liggen, kneep mijn ogen dicht en hield mezelf herhaaldelijk voor dat alles in de wereld onzeker was. Niets lag vast.

‘Wat heb je aan?’ vroeg ik.

‘Niets.’

Die informatie was te veel voor me. Mijn lichaam verstijfde.

‘Zou ik iets aan moeten hebben? Vind je het vervelend?’ vroeg ze, alsof ze probeerde een kind te kalmeren dat in een driftbui was geschoten.

‘Helemaal niet,’ loog ik. Ik durfde me niet te bewegen, uit angst dat ik haar per ongeluk zou aanraken. Vlak naast me lag een naakte vrouw. Daar was niets onzekers aan. Het was ondertussen heel warm onder de dekens. Ik lag daar in mijn spijkerbroek en dikke katoenen blouse.

‘Vind je het goed dat ik mijn spijkerbroek uittrek?’ vroeg ik zo rustig mogelijk.

‘Best.’

Ik stommelde uit bed en trok mijn spijkerbroek uit. Vervolgens klom ik er weer in.

‘Ik wou dat je me vertelde wat er aan de hand is. Dit komt allemaal nogal plotseling,’ zei ze.

‘Weet ik.’

Ik voelde me een vreselijke sufferd. Ik kon niets bedenken om te zeggen. Ik concentreerde me opnieuw op de dualiteit van het deeltje en de golf en herinnerde me dat ik vrij was. Ik had niets te verliezen. Als mijn ouders hierachter kwamen was ik sowieso nog niet jarig, wat ik ook met India deed. Als ze boos werd, kon ik gewoon vertrekken. Dit was allemaal niet meer dan een moment in de tijd, want niets was blijvend. Dit moment zou nooit meer terugkomen.

‘Mag ik je aanraken?’ vroeg ik.

‘Hm?’

India’s reactie leek me niet de reactie die je zou verwachten van iemand die krachtig bezwaar maakte. Ik besloot dat ze ja bedoelde en schoof dichter naar haar toe. Toen nam ik aarzelend haar hand in de mijne en wachtte of ze zou gaan gillen en schreeuwen en me haar huis uit gooien. Dat deed ze niet. Ik liet de binnenkant van mijn hand onderzoekend over de hare gaan, toen over haar pols, haar onderarm, haar schouder. Uiteindelijk reageerde ze door mijn hand aan te raken. Nu lagen onze tenen tegen elkaar, en onze kuit. Toen raakten onze knieën en heupen elkaar. Vanaf dat moment was ik niet langer de baas over mijn waarnemingsvermogen.

‘Je huid voelt aan als die van een baby,’ zei ze.

‘Die van jou ook.’

We moeten elkaar uren hebben liggen strelen. Het was alsof ik buiten mijn lichaam en buiten de tijd bestond. Op een gegeven moment zijn we in slaap gevallen en weer wakker geworden, loom en licht bewegend, om opnieuw weg te drijven. Ik wist niet of zij als eerste wakker was en mij had aangeraakt of dat ik als eerste wakker werd en haar aanraakte. Mijn handen moesten haar zo hoognodig aanraken dat ze over haar rug, haar buik en haar armen op en neer gingen zonder dat ik er ook maar iets over te zeggen had.

Wegdoezelend droomde ik dat India en ik als deeltjes om elkaar heen draaiden, en plotseling in golven, getijden en stromingen veranderden. Meneer Garg had iets over dualiteit gezegd wat ik niet had opgeschreven. Als je een ezel en een paard met elkaar kruist, had hij gezegd, krijg je een muilezel. Is een muilezel een ezel of een paard? Het was een domme vraag, wilde hij maar zeggen. Iets aan zijn op-

merking maakte vals kabaal in mijn slapende brein. Deeltjes werden geen golven en golven geen deeltjes. Ze waren slechts eigenschappen van fotonen, en ik was niet zo vrij als ik had gedacht. In feite ging de onzekerheid van Heisenbergs vergelijking niet verder dan te bewijzen dat zelfs onzekerheid kwantificeerbaar is. Hoe had ik in hemelsnaam kunnen denken dat ik vrij was en domweg midden in de nacht het huis uit kunnen lopen? Ik kon niet tegen mijn ouders zeggen dat ik bij een gescheiden vrouw was blijven slapen. Ze zouden me al mijn vrije dagen huisarrest geven. Ik schudde India wakker.

‘Ik moet weg voordat mijn ouders wakker worden,’ zei ik, terwijl ik mijn spijkerbroek en blouse aanschoot.

‘Nog één knuffel,’ zei ze.

Ik boog me naar haar over en omhelsde haar.

‘Morgen na school kom ik weer,’ zei ik voor ik wegging met een plotseling loodzwaar hart.

Ik trok haar voordeur zacht achter me dicht en liep naar huis. Er was geen hond op straat. Ik kwam bij de brandgang naar ons huis. De verandadeur stond nog open. Ik deed hem op slot en sloop de veranda over. De achterdeur stond ook open. Ik deed hem achter me dicht, ging naar mijn slaapkamer. De wekker op mijn tafel wees vijf uur aan. Net op tijd kroop ik met een gevoel van opluchting mijn bed in. Mijn moeder stond altijd vroeg op en zette een kop thee voor me voordat ze naar de yogales in het buurthuis ging. Soms werkte ze eerst een poosje in de tuin, ook al stelde onze tuin eigenlijk niet meer voor dan een lapje gras zo groot als een vloerkleed.

Op school ploegde ik me in een toestand van verdoving door achtereenvolgens de geschiedenis- en de natuurkundetoets. Tijdens de natuurkundeles trakteerde meneer Garg ons op Schrödingers gedachte-experiment. Hij had het eindeloos over een kat die voor hetzelfde geld dood of levend kon zijn, tot je uiteindelijk besloot het beest te observeren. Die observatie zelf maakte verschil, ook al zou dat natuurlijk niet moeten. Als er geen objectieve waarheid bestond, kon ik ook een primadonna zijn.

Toen ik aan het eind van de dag thuiskwam, liet ik me doodop op mijn bed vallen. Ik besloot dat ik een dutje zou doen om daarna naar

India te gaan. Toen de bel ging werd ik met een schok wakker. Ik had niet meer aan Rani gedacht. Ze kwam de afwas doen, mij verleiden. Door haar lange, gladde zwarte vlecht had ze een streng jasmijnbloemen geweven. Ik wist dat ze zich mooi had gemaakt voor mij. Ik liet haar binnen. Het gevoel van vrijheid dat me de vorige avond had overvallen, verdampte. Nu voelde ik me door mijn keuzes beperkt. Rani stond vlak voor me, fris en mooi. Ik moest eigenlijk naar India. Het moest allemaal gebeurd zijn voor mijn moeder thuiskwam. Het ging om afzonderlijke personen en precieze plaatsen, zonder enige vorm van onzekerheid. De tijd was beperkt. Ik moest het hoofdstuk over Heisenberg eens in een minder emotionele bui herlezen en herinterpreteren.

‘Ik ga even slapen. Kom me maar waarschuwen als je klaar bent met schoonmaken,’ zei ik.

‘Ben je boos op me, Babyji?’ vroeg ze.

‘Nee,’ antwoordde ik, terwijl ik de slaapkamerdeur achter me dichttrok. Ik voelde me emotioneel wankel. De vorige avond nog had ik rondgezworven bij haar jhuggi op zoek naar haar, en nu kostte het me moeite om haar in meer dan eenlettergrepige woorden te antwoorden. Ik wist dat ik haar kwetste. Ik kon er niets aan doen. Ondanks al mijn nieuwerwetse ideeën over gelijkheid van mensen uit verschillende kasten, kon ik het niet opbrengen me fatsoenlijk te gedragen. Tegen iemand die geen bediende was zou ik nooit zo’n toon hebben aangeslagen. Na een tijdje hoorde ik een klop op mijn deur.

‘De afwas is klaar. Moet ik weggaan?’ Ze klonk alsof ze ieder moment in tranen kon uitbarsten.

‘Wat is er?’ vroeg ik.

Ze stond in de deuropening van mijn kamer, hoofd gebogen, stil.

‘Kom hier,’ zei ik, naar de rand van mijn bed wijzend. Als Rani tegen me praatte bleef ze altijd staan of ze hurkte op de vloer.

‘Daar?’ vroeg ze, terwijl ze naar het bed wees. Plotseling leek ze een slak die zich had teruggetrokken in haar huis; ze had niets meer van de uitdagende vrouw die met haar kont naar mij had staan wiegen en me had verlamd met de bloedrode sindhoor op haar hoofd.

‘Hier,’ bevestigde ik.

Ze ging op de rand van mijn bed zitten, haar gezicht nog altijd

naar de vloer gericht. Ik voelde me een rotzak. Ik legde mijn vingers onder haar kin en tilde haar hoofd op. Ik streelde haar wenkbrauwen. Ze keek op. Ik liet mijn wijsvinger de lijn van haar volle lippen volgen. Ze waren een beetje gebarsten. Ik had het gevoel dat ze mijn verantwoordelijkheid en mijn eigendom was. Ik kustte haar. Daarna verroerden we ons niet meer. Ik was geschokt door wat ik zojuist had gedaan. Ik had nog nooit iemand gekust, zelfs India niet. Heel even keek ik als van een afstandje naar mezelf en zag hoe mijn lippen de hare naderden en aanraakten. Ik probeerde de onzekerheidsvergelijking te formuleren. En toen dacht ik aan de kat van Schrödinger, die dood of levend was enkel vanwege het feit van dat observeren.

‘Wat denk je nou?’ vroeg Rani met een uitdagende glimlach. Ze was opgeklaard. Ik kustte haar opnieuw, deze keer heel doelbewust. Hoe kon ik Schrödingers golffunctie uitleggen aan iemand die nog nooit een school vanbinnen had gezien? Mijn Hindi, hoewel vloeiend in het dagelijks gebruik, schoot ernstig tekort als het over iets ingewikkelds ging.

‘Niets. Je bent erg mooi,’ zei ik in het Hindi.

Ze bloosde. Zelfs met haar donkerbruine huid kon ik haar wangen zien kleuren.

‘Gisteravond ben ik naar je jhuggi gelopen. Maar alleen de mannen waren buiten,’ zei ik.

‘Ben je naar de jhuggi gekomen?’

‘Ja. Ik zocht je. Ik wilde je zien.’

‘Dídi. Dat moet je nooit meer doen. Mensen van jouw kaste moeten zich daar niet laten zien,’ zei ze.

‘Maak je geen zorgen.’

Toen Rani weg was trok ik mijn schoenen aan en fietste naar het huis van India.

‘Ik heb op je gewacht. Waar bleef je?’

‘Sorry, er was een probleem thuis met het nieuwe dienstmeisje,’ mompelde ik.

‘Je sexy dienstmeisje?’ Ze klonk een beetje geïrriteerd.

‘Ja,’ zei ik, met mijn blik naar de vloer.

‘Bedienden van tegenwoordig, het is altijd wat.’

Ik voelde me rot dat ik me zo over Rani had uitgelaten. Het was laf

van me dat ik India op die toon dingen liet zeggen over bedienden zonder er iets tegen in te brengen. Hoe vrij was ik als ik daar te bang voor was? India praatte over bedienden zoals alle vrouwen over hen praatten. Misschien was ze wel net als de dames A, B, C en X.

‘Wil je een cola?’ vroeg ze.

‘Nee, dank je. Mijn moeder komt om halfzes uit haar werk, dus ik moet al bijna weer weg.’

Ik zag een vleugje teleurstelling op haar gezicht. Toen nam ze me mee naar de slaapkamer. We gingen op haar bed zitten en omhelsden elkaar. Ik had haar nog steeds niet gekust. Nu wilde ik het, maar ik had Rani net gekust. Ik wilde niet twee vrouwen op één dag kussen. Zoiets kon alleen maar betekenen dat ik oppervlakkig was.

Aan tafel, terwijl Rani roti's stond te bakken in de keuken, vroeg mijn moeder: ‘Hoe is ze in haar werk?’

‘Prima,’ zei ik.

‘Weet je het zeker? Neeta heeft gevraagd of ze terug mocht komen. Ze belooft dat ze voortaan op vaste tijden zal komen.’

‘Mam, de nieuwe is prima. Ze is altijd op tijd en ze werkt goed.’

‘Jouw loyaliteit wisselt ook makkelijk,’ zei mijn moeder luchtig. Ik haalde mijn schouders op en deed of het me niets kon schelen.

Toen mijn ouders naar bed gingen, sloop ik via de achterdeur naar buiten, naar de brandgang. Nog geen tien minuten later lag ik bij India in bed en speelde ik met haar haar. Ik hoefde mezelf er niet langer van te overtuigen dat ik vrij was. Ik voelde me vrij.

Mijn armen streken langs haar zij en rustten vervolgens op haar onderrug. Haar ronde billen waren als volmaakt gevormde meloenen. Sommige meisjes worden volwassen als ze in de puberteit komen, andere als ze een kind krijgen. Meisjes zoals mijn vriendin Sheela wanneer ze naar de tempel mogen gaan. Mijn stap naar volwassenheid voltrok zich op een heel precies moment, en in een fractie van een seconde. Ik bewoog mijn handen over India's rug naar beneden en liet ze over haar kont glijden. Toen pakte ik haar beide billen vast. Ik kneep.

En ik werd volwassen.

Mijn hele leven was me voorgehouden dat ik een heilig respect voor ouderen diende te hebben. Iedereen die vijf jaar ouder was dan

jijzelf was al een oudere. Door in India's billen te knijpen was ik ingegaan tegen alles wat met respect te maken had. Ik veranderde haar van een oudere in een seksueel wezen, een gelijke. Zo werd ik volwassen.

Het was een verpletterend gevoel. Ik wou dat ik het kon beschrijven, iets tegen haar kon zeggen. Ze kreunde zachtjes en wreef haar gladde kuit tegen mijn benen. Nu kneep ik nog wat steviger in het vlees onder mijn handen. Ik bedacht ineens dat ik nog verder kon gaan. Ik was huiverig om het gebied tussen haar billen te betasten, maar uiteindelijk liet ik mijn vinger afdwalen in de gleuf van waaruit ze zich scheidden, tot ik iets voelde wat voelde als haar. Haar ademhaling werd zwaarder. Ik was geschokt over mezelf. Ik was als versteend. Ik had geen idee wat ik nu moest doen. Hier kwamen gedragsregels om de hoek kijken waar ik niets van wist. Ik liet het erbij.

De rest van de nacht brachten we knus in elkaars armen door, rusteloos slapend. In mijn dromen rolden hele zinnen uit de *Kamasutra* over mijn netvlies. De uitgave die ik had gelezen was in een kleine letter en had een afbeelding van een antieke perkamentrol op het omslag. In mijn dromen waren de zinnen onderschriften bij foto's, en de personages waren India en Rani en een hoge brahmaan uit een of andere arthousefilm. Ikzelf kwam in de droom niet voor. Toen ik vroeg in de ochtend de wekker hoorde, maakte ik India wakker en schoot in mijn kleren.

'Ik zie je vanmiddag,' zei ik terwijl ik de deur uit holde.

Ik racete terug naar mijn huis en stapte in bed voor mijn ouders wakker werden. Toen mijn moeder binnenkwam met thee om me te wekken voor school, rolde ik gapend over mijn bed.

'Zoals jij daar uitgespreid op je bed ligt, zou je bijna denken dat je man de kamer in kwam lopen. Doe een laken over je heen!' zei mijn moeder.

Ik kwam half overeind, wreef in mijn ogen, trok een gezicht. Ik nam het kopje thee van haar aan en wilde dat ik mijn bed en ochtendgevoel met India kon delen.

Omdat ik 's nachts niet veel had geslapen, trok de wereld in wazigheid aan me voorbij. Op school kon ik mijn aandacht nauwelijks bij de les houden. Ik voelde me ver boven al mijn klasgenoten verheven.

Geen van hen, zelfs niet de schreeuwerigste jongens die pornoblaadjes meenamen naar school, had ooit het blote vel van een vrouwenkont gevoeld. Misschien wel dat van een jong nichtje, maar niet van een echte vrouw. Daar was ik van overtuigd.

‘Wat is de constante van Planck?’ vroeg meneer Garg aan de klas tijdens de natuurkundeles.

Niemand gaf antwoord.

‘Sumeet. Wat is de constante van Planck?’

‘Weet ik niet, meneer.’

‘Ga maar staan dan, en blijf staan. Vidur, weet jij het?’

Vidur stond op en liet het hoofd zakken. Ik was verbaasd; Vidur wist meestal op elke vraag het antwoord. Ik had geen tijd meer om het op een spiekbriefje te schrijven en aan hem te geven. Vidur was mijn beste vriend op school. We zaten aan hetzelfde houten tafeltje. We hadden kleine houten stoelen. Omdat er altijd twee leerlingen aan een tafel zaten, hadden de meeste een streep over het midden getrokken om het eigen territorium af te bakenen. Als iemands potlood per ongeluk over de grens raakte, kon dat leiden tot hevige ruzie en een venijnige woordenstrijd tijdens de pauze. Vidur en ik hadden als enigen in de klas niet zo’n lijn getrokken. Zijn aantekenschrift schoof vaak een heel stuk mijn ruimte in, en dan zei ik daar niets van. Soms zette ik mijn metalen pennendoos, die ik had versierd met uitgeknipte fotootjes van George Michael, helemaal op zijn kant, waarop hij alleen maar een grijns trok.

‘Chakra Dev,’ riep meneer Garg.

‘Sorry, meneer.’

‘Ga maar staan dan,’ beval hij. Chakra Dev was de enige jongen in onze klas die zich elke dag schoor, en alleen daarom meende hij over iedereen de baas te kunnen spelen. Ik zat me te verkneukelen. Hij kende niet alleen de constante van Planck niet, hij had ook geen India of Rani die aan het eind van de dag op hem wachtte. Als puntje bij paaltje kwam, was ik de volwassene en niet hij.

‘Iedereen die de constante van Planck niet kent, opstaan!’ zei meneer Garg. Hij schreeuwde bijna.

De hele klas stond op. Behalve ik.

‘Hoe kan het dat alleen Anamika dit weet? Waar heeft de hele rest

met z'n hoofd gezeten?' krijste hij. Meneer Garg had een heel lichte huid en zijn gezicht werd knalrood als hij een woedeaanval kreeg. Hij had zich schor geschreeuwd voor de klas in een poging kwantummechanica uit te leggen, en nu was er niemand die wist hoe het zat.

'Jij dan, Anamika?'

'De waarde of de betekenis?' vroeg ik terwijl ik opstond.

'Wat?'

'Wilt u de waarde horen, of wilt u horen wat het betekent, meneer?'

'Moet je ze nou zien. Waarom leg je het gewoon niet even helemaal uit? Ik heb dat kennelijk niet voor elkaar gekregen. Weet je wat, kom maar naar voren en leg het uit,' zei hij, en hij gebaarde naar de plek waar hij stond. Ik geneerde me dood. Ik vond het verschrikkelijk om eruit gepikt te worden, of het nu voor iets goeds of iets slechts was.

Ik besloot op mijn plek te blijven staan en vandaar het woord te doen. De klas toespreken ging me gemakkelijk af omdat ik als head prefect elke dag de hele school toesprak tijdens de ochtendbijeenkomst. Ik omschreef het onzekerheidsprincipe, ging dieper in op de details, en werd me steeds minder bewust van mezelf.

'Uitstekend. Hebben jullie dat allemaal gehoord? Gisteren hebben jullie hierover een toets gehad, en niemand bakte er iets van.'

Iedereen deed zenuwachtig. De leerlingen die gewoonlijk goed waren op school meer nog dan de rest. Meneer Garg ging ons de proefwerken teruggeven en nu vreesde iedereen het ergste. Ik stond erbij als een vreemde: een meisje met een bril dat niets beters te doen had dan haar natuurkundehuiswerk maken. Toen herinnerde ik me dat dat niet waar was. Ik wendde mijn gezicht af om de glimlach die op mijn gezicht kwam te verbergen en zag dat Sheela naar me keek. Die dacht natuurlijk dat ik ingenomen was met mijn succesje.

'Ga nu allemaal zitten en doe je best om goed te studeren, zoals Anamika,' beval meneer Garg.

Na de les begonnen mijn vrienden me te plagen. Ik was redelijk populair, maar iedereen vond me te ijverig. In de afgelopen twee jaar was ik met een paar leerlingen goede vrienden geworden omdat ik ze had geholpen met wat kleine dingetjes. Een jaar geleden had Ashima

een jongen ontmoet toen ze in de zomervakantie bij haar vaders familie in Calcutta logeerde. Ik had een gedichtje voor haar geschreven dat ze naar hem, Jay, had opgestuurd. Ik had haar gevraagd om een heel precieze beschrijving van hem, van zijn lichte huid en groene ogen met vlekjes, zijn blozende lippen en het zachte waas van donshaartjes op zijn wangen. Terwijl ik dat gedicht maakte kon ik niet anders dan iets goeds voelen voor die jongen, want anders had ik die dichtregels nooit kunnen verzinnen. Dus dacht ik de hele nacht aan hem, tot ik ten slotte zelf hevig verliefd op hem was. Het had succes. Na dat gedicht was hij haar regelmatig gaan schrijven.

Vidur wilde zijn moeder een gedicht geven voor haar verjaardag en deed een beroep op mij. Ik kon niets bedenken en van Vidurs moeder houden wilde ook niet lukken, dus ik liet hem de volgende dag een gedicht overschrijven dat ik voor mijn eigen moeder had gemaakt. Daar leek me op zich niet zoveel mis mee, het was immers al geschreven en mijn moeder had het al gelezen.

‘Ik snap niet hoe jij natuurkunde kunt leren als er cricket op tv is,’ zei Vidur.

‘Ik snap niet hoe jij naar cricket kunt kijken.’

Vidur wilde bij het leger. Hij was slim en ontwikkeld. Ik wilde dat hij van mij hetzelfde dacht. Ik wilde hem vertellen hoe ontwikkeld India was.

‘Hé, hoogvlieger, meesterskindje,’ zei Sheela, terwijl ze naar de tafel van Vidur en mij toe kwam. Normaal gesproken kwam Vidur voor me op als iemand me plaagde waar hij bij was. Vandaag grijsde hij alleen maar wat, waarna hij opstond en de klas uit liep.

‘Zo goed ben ik echt niet,’ zei ik.

‘Jij mag dan hoge cijfers halen en de beste van de klas zijn, maar ik heb veel meer plezier,’ zei Sheela.

Sheela was heel populair bij de jongens en best slim. Maar ze was ook lui. We waren geen dikke vriendinnen, maar af en toe, als de andere meisjes van de klas vals tegen haar deden, zocht ze haar toevlucht bij mij.

‘Ik zag je grijs toen meneer Garg ons allemaal stond uit te kaffen,’ zei ze.

‘Ik lachte om iets anders. Maar dat is geheim,’ zei ik. Ik keek naar

haar volle roze lippen en roomkleurige huid en vroeg me af hoe het zou zijn om haar te kussen.

‘Niet liegen. Ik weet zeker dat je je hoog boven ons verheven voelde,’ zei ze. De meeste meisjes waren jaloers op haar, maar ze wist dat ik alleen geïnteresseerd was in leren en niet in hoe iemand eruitzag, en dus geen reden had om haar scheef aan te kijken.

‘Je hebt mooie lippen,’ zei ik.

Ze bloosde.

‘Mocht je ooit willen zoenen, laat maar weten,’ voegde ik eraan toe.

‘Hè?’

‘Ik wil ook weleens wat plezier hebben,’ zei ik.

‘Heel grappig,’ zei ze, zonder een spootje vrolijkheid op haar gezicht.

‘Ik meen het.’

‘Jij spoort echt niet, Anamika.’

Ik had mezelf in een lastig parket gebracht. Ik deed alsof ik het voor de lol had gezegd en lachte.

Onderweg naar huis in de schoolbus dacht ik aan Rani. Ik wilde een middagdutje doen met haar naast me, maar ik had India beloofd dat ik langs zou komen.

Toen Rani kwam om het huishouden te doen zei ik: ‘Ik heb haast vandaag. Kun je een beetje opschieten?’

‘Ja, Didi.’

Ik werd er eigenlijk niet goed van dat ik tot op zekere hoogte een praktische relatie met haar had waarin zij wel heel erg mijn bediende was. Was het eigenlijk mogelijk dat twee mensen hun maatschappelijke positie volledig negeerden en gewoon als twee mensen met elkaar omgingen? Ik had daar altijd in geloofd, maar nu met Rani zat ik echt in een situatie die zou uitwijzen of het kon.

Toen ze klaar was met schoonmaken zei ze tegen me: ‘Ik ben klaar. Wil je dat ik ga?’

‘Rani,’ zei ik, naar haar opkijkend.

‘Ja, Didi.’

‘Van nu af aan wil ik dat je me behandelt als een gelijke als we al-

leen zijn. In het bijzijn van andere mensen kun je doen zoals altijd.'

'Dat kan ik niet doen, Babyji. Dat hoort niet,' zei ze met neergeslagen blik.

Ze stond op de drempel van mijn slaapkamer, ik liep naar haar toe en liet mijn vingers over haar lippen gaan. Ze pakte me vast. Er ging een rilling over mijn rug. Ik trok haar mijn kamer in en slingerde ons met z'n tweeën op het bed. Anders dan in de verontrustende *Kamasutra*-droom, waarin ikzelf niet was verschenen, zag ik Rani en mij nu voor me in een erotische positie. Ik schoof haar sari tot over haar dijen. Mijn handen voelden haar stevige beenspieren. Haar grote bilspier was sterk en getraind door jaren van hard werken. Ze droeg geen ondergoed. Bedienden droegen nooit ondergoed. Ik kneep in haar billen, nam er een in elke hand. Mijn vingers voelden haar warmte.

Ik keek haar recht in haar gezicht, dat vlak bij het mijne was. Ze hield haar ogen dicht.

'Wat is er?' vroeg ik. Ik merkte dat er iets was.

Ze deed haar ogen open en zei: 'Dit hoort niet.'

'Vind je het verkeerd?'

'Nee.'

Meer aanmoediging had ik niet nodig. Ik overbrugde de laatste paar centimeter die ik bij India niet had durven gaan. Na een poosje liet ik mijn handen over haar benen omlaag glijden en trok haar sari naar beneden.

'Ik moet weg. Maar kom morgenmiddag om twee uur precies,' zei ik.

'Goed.'

Ik deed de deur achter haar dicht en hield mijn handen voor mijn neus. Ze roken naar sloppenwijk, ongewassen kleren en haar lichaamsvocht. Ik ging naar de badkamer om mijn handen en gezicht met zeep te wassen. Toen liep ik naar India's huis. Ik vree niet met haar. Dat kon ik niet, net nadat ik bij Rani in bed had gelegen. Ik zei tegen haar dat ik zou proberen 's avonds laat terug te komen.

'Ik wil je gelukkig maken,' zei ik bij het weggaan.

'En je maakt me ook gelukkig,' zei India.

'Nee, zo bedoel ik het niet. Ik bedoel in bed.'

Ze glimlachte naar me, plukte aan mijn haar.

‘Je bent nog zo jong, ik kan niet geloven wat ik aan het doen ben,’ zei ze.

‘Zo jong ben ik niet,’ zei ik terwijl ik het smeedijzeren hek dichtdeed. Het was hoger dan ik en heel kunstig versierd. Toen ik naar huis liep, voelde ik me tegelijkertijd op een vreemde manier jong en op een vreemde manier oud.

’s Avonds las ik in het biologieboek en maakte ik mijn wiskunde-huiswerk, terwijl mijn moeder aubergines klaarmaakte. Ze had Rani een avondje vrij gegeven. Mijn vader ging één keer in de week kaarten met een clubje van kantoor; vanavond was weer zo’n avondje. Hij zou pas thuiskomen nadat mama en ik hadden gegeten en samen wat tv hadden gekeken. Dat waren heel vredige ogenblikken. Om ongeveer kwart voor negen – we keken net naar het nieuws – ging de telefoon. Ik sprong op om op te nemen.

‘Kan ik Anamika spreken?’ vroeg een meisjesachtige stem. Het was Sheela.

‘Meende je wat je vandaag zei?’ vroeg ze.

Ik was zenuwachtig. Dit kon me behoorlijk in de problemen brengen.

‘Ik maakte maar een grapje,’ antwoordde ik terwijl ik me omdraaide om te zien of mijn moeder meeluisterde.

‘Je meende het. Ik zag aan je dat je het meende.’

‘Nee hoor, ik deed net alsof ik het meende.’

‘Weet je het zeker?’

Ze klonk helemaal niet alsof ze eropuit was om mij moeilijkheden te bezorgen. Stel dat ze inderdaad geïnteresseerd was?

‘Waarom wil je dat weten?’ vroeg ik.

‘O, gewoon, zomaar,’ zei ze, van toon veranderend, alsof ze het eigenlijk toch niet wilde weten.

‘Nee, zeg nou eerlijk,’ zei ik.

‘Gewoon zomaar,’ zei ze, en ze hing op.

‘Wie was dat?’ vroeg mijn moeder.

‘Sheela.’

‘Is dat niet die lichte vriendin van je die er zo goed uitziet?’ vroeg mijn moeder met een hint van waardering in haar stem.

‘Ja, die.’

‘Jij zou ook moeten zorgen dat je wat minder zon kreeg en wat meer at. Dan word je net als zij.’ Mijn moeder is een typische Noord-Indiase vrouw die vindt dat vrouwen mollig horen te zijn en een lichte huid moeten hebben.

Ik wilde haar niet op haar praatstoel hebben. Dat ik erg mijn best deed op school en ambities had was niet genoeg. Ze zou veel trotser zijn geweest als ik een lichtere huid had gehad, een beetje dikker was geweest en een tikje huishoudelijker ingesteld. Het kon me niet schelen, zolang ik maar met rust gelaten werd. Ik wist dat ik het beter deed dan de rest, en als ze echt liever zo’n ander type meisje had, kon ik er altijd een mee naar huis nemen. Waarom wilden mijn ouders toch dat ik het een én het ander was? Wilden ze dan niet begrijpen dat ik onmogelijk de eerste vijftien jaar van mijn leven mijn best kon doen om een modelstudent te zijn en atoomwetenschapper te worden als er de daaropvolgende vijftig jaar niet meer van me werd verwacht dan aan het aanrecht staan en groente snijden?

‘Mam, ze had een onvoldoende voor haar natuurkundetoets.’

‘Ik heb ook nooit beweerd dat ze slimmer is dan jij. Jij bent heel intelligent, en daar ben ik trots op.’

‘Oké, mam, dan ga ik maar weer aan de slag,’ zei ik, en ik stond op om naar mijn kamer te gaan. Een paar minuten later kwam mijn vader thuis. Ik ging even dag tegen hem zeggen en trok me meteen weer terug op mijn kamer. Ik zat te wachten tot ze naar bed gingen, zodat ik er stilletjes tussenuit kon knijpen naar India. Die avond sliepen ze pas om een uur of elf. Ik hoorde mijn vader praten over gedoe op kantoor. Ik wou dat ze hun ogen zouden openen voor de grotere dingen in het leven, voor passie en liefde, en voor het feit dat het leven wonderbaarlijk en spectaculair was. Tegen de tijd dat ze eindelijk het licht uitdeden was ik moe. Ik wilde India zien, maar ik kon mijn ogen niet openhouden. Ik sloop naar de woonkamer om haar te bellen.

‘Ik kan vanavond niet komen,’ fluisterde ik zodra ze opnam. ‘Ik bel je morgen.’

‘Is alles goed met je?’ vroeg ze.

‘Ja, welterusten.’ Ik hing op en wierp even een blik in de kamer van mijn ouders om er zeker van te zijn dat ze me niet gehoord hadden. Ik kroop in bed en sliep.

ISBN 978 90 472 0212 7

© 2005 Abha Dawesar

This book is published by arrangement with Éditions Héloïse d'Ormesson, Paris,
in conjunction with Literary Agency Wandel Cruse, Paris

© 2011 Nederlandse vertaling Artemis & co,

Amsterdam en Bert Meelker

Oorspronkelijke titel *Babyji*

Oorspronkelijke uitgever Anchor Books, a division of Random House, Inc.,

New York, 2005

Omslagontwerp Janine Jansen

Omslagillustratie © Grant Faint/Getty Images

Foto auteur © Arnaud Février

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen